

**С.І. Терещенко, кандидат економічних наук, докторант
Сумський національний аграрний університет**

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ТА РЕСУРСНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ

Постановка проблеми. Діяльність аграрних формувань України в умовах економічної нестабільності вимагає пошуку дієвих механізмів збереження майна, дотримання нормативно-правових актів у процесі організації системи обліку виробничо-фінансових відносин. За таких умов виникає потреба у методі обліку, який би забезпечив співставлення фактичної наявності ресурсів підприємства, господарських процесів та результатів з даними бухгалтерських реєстрів. Саме інвентаризація дозволяє виявити нестачі та лишки цінностей, визначити порядок дотримання умов їх зберігання та здійснити перевірку і документальне підтвердження відхилень у вартісній оцінці ресурсів на момент здійснення перерахунку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Проблема ресурсозабезпечення аграрного виробництва, як основа формування його ефективності, посідає чільне місце у наукових працях. Дослідженню теоретико-методологічних питань **формування**, оцінювання і віддачі ресурсного потенціалу агроформувань присвятили свої праці вітчизняні та закордонні вчені-економісти Бутинець Ф.Ф.[1], Корінько М. Д. [9], Калюга Є. В. [9],

Метою статті є обґрунтування методологічних положень щодо складання ресурсних паспортів на основі ефективно проведеної інвентаризації спрямованих на визначення рівня ресурсозабезпеченості аграрних формувань.

Виклад основних результатів дослідження. Інвентаризація ресурсного потенціалу є підставою для оцінки і складання ресурсних паспортів аграрних формувань. Інвентаризація походить від латинського слова “invenire”, що в перекладі означає виявляти, знаходити. Тобто, виявляє допущені нестачі або

розкрадання, підтверджує або спростовує дані облікової системи про фактичну наявність ресурсів [16,с.322].

Отже, інвентаризація - це перевірка і документальне підтвердження фактичної наявності активів і зобов'язань організації, виявлення відхилень від облікових даних і ухвалення рішень щодо внесення змін до даних бухгалтерського обліку для приведення їх у відповідність з дійсністю. Лише цей метод обліку може встановити відповідність між якісною і кількісною характеристикою майна, записаному у бухгалтерському балансі, і активів, що наявні на підприємстві. Обов'язковість проведення інвентаризації на підприємствах визначена ст. 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, за яким визначено, що для підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку і звітності, передбачено проведення підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями незалежно від форм власності інвентаризації майна, коштів і фінансових зобов'язань [5], а також Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, яка затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 р. № 69 п. 7 (із змінами та доповненнями), яка визначає основні завдання інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків:

- виявлення фактичної наявності основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, цінних паперів та інших грошових документів, а також обсягів незавершеного виробництва в натурі;
- установлення лишку або нестачі цінностей і коштів шляхом зіставлення фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку;
- виявлення товарно-матеріальних цінностей, які частково втратили свою первісну якість, застарілих фасонів і моделей, а також матеріальних цінностей та нематеріальних активів, що не використовуються;

- перевірка дотримання умов та порядку збереження матеріальних та грошових цінностей, а також правил утримання та експлуатації основних засобів;

- перевірка реальності вартості зарахованих на баланс основних фондів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, цінних паперів і фінансових вкладень, сум грошей у касах, на рахунках в установах банків, грошей у дорозі, дебіторської і кредиторської заборгованості, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів, резервів наступних витрат і платежів [7].

Значить, інвентаризація як складова частина методу бухгалтерського обліку є способом виявлення з наступним обліком ресурсів (активів підприємства) і джерел їх фінансування, які не піддаються документальному оформленню, для забезпечення достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності [12,с.32].

Технічно інвентаризація здійснюється шляхом перевірки фактичної наявності господарських ресурсів і зіставлення їх з даними обліку. Це дає змогу виявити надлишки, нестачі, встановити причини і винних осіб у їх виникненні. Інвентаризація може здійснюватися за наступними видами, які нами представлені і охарактеризовані у відповідній таблиці 1.

1. Види інвентаризації та їх особливості

№	Види інвентаризації	Характеристика
1.	За повнотою проведення	
	Повна	охоплює всі ресурси підприємства та їх джерела
	Неповна (часткова)	окремі їх види та групи (наприклад, товари, паливе, транспортні засоби, готівку в касі тощо).
2.	За часом проведення	
	Місячна	здійснюється один раз на місяць
	Квартальна	здійснюється один раз на квартал
	Піврічна	здійснюється один раз в півроку
	Річна	здійснюється один раз на рік
3.	За характером проведення	
	Планова	передбачаються планом проведення інвентаризацій, який складається на початку року і затверджується керівництвом
	Позапланова (раптова)	наперед не плануються, а проводяться в міру

		потреби за розпорядженням керівництва, за вимогою перевіряючого органу, у випадках стихійного лиха, крадіжки, пожежі, аварії тощо.
--	--	--

Джерело: [6, с. 38].

Порядок і строки проведення інвентаризації регламентуються Інструкцією з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів та розрахунків (наказ МФУ від 11 серпня 1994 р. № 69 із змінами, внесеними наказом МФУ від 05.12.97 № 268) [7]. Інвентаризація здійснюється постійно діючою інвентаризаційною комісією, склад якої затверджує керівник підприємства.

Відповідальність за організацію інвентаризації несе власник (керівник) підприємства, який визначає кількість інвентаризацій, строки їх проведення, перелік господарських об'єктів, ресурсів і розрахунків, що підлягають інвентаризації під час кожної із них, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим.

Для проведення інвентаризації кожним підприємством повинна створюватися інвентаризаційна комісія в такому складі: голова - керівник (заступник керівника) підприємства і члени комісії - головний бухгалтер, представники окремих структурних підрозділів, провідні фахівці тощо. Ця комісія відповідає за проведення своєчасної і якісної інвентаризації. Одержані результати заносять в інвентаризаційні описи, які складають у двох примірниках. Описи складають окремо по кожній матеріально відповідальній особі за місцем зберігання цінностей. По закінченню інвентаризації описи підписують усі члени комісії та матеріально відповідальна особа. Один примірник опису передається до бухгалтерії, другий залишається у матеріально відповідальній особі. [12, с.48].

Результати інвентаризації відображаються наступним чином: виявлені надлишки оприбутковують і зараховують на доходи підприємства; вартість нестачі, псування або інших втрат у межах норм списується на витрати діяльності підприємства, а в сумах, що перевищують ці норми - на винних осіб, якщо винних не встановлено, суму нестачі відносять також на витрати звітного періоду. Результати інвентаризації відображаються у бухгалтерському обліку в

10-денний строк і включаються до звіту за той період, в якому була проведена[12, с. 58].

Ефект від проведення інвентаризації насамперед, залежить від оптимального планування та якісного і своєчасного її здійснення. Поліпшення стану інвентаризаційної роботи в аграрних формуваннях можливе за умови посилення якості роботи інвентаризаційної комісії та об'єктивності визначення її результатів.

Важливим завданням при конкретизації змісту інвентаризації є встановлення переліку технічних прийомів, за допомогою яких здійснюється інвентаризаційний процес. Стосовно даного питання, варто навести думку професора Бутинця Ф. Ф., який під інвентаризаційними прийомами вважає «сукупність однорідних дій, що проводяться при виконанні окремих інвентаризаційних процедур для визначення фактичної наявності, стану об'єктів інвентаризації, визначення їх якісної характеристики та виявлення можливих відхилень в їх параметрах» [1]. На основі опрацьованих джерел дійшли до висновку, що в процесі проведення інвентаризації доцільно використовувати органолептичні прийоми, а саме: порівняння, опитування, контрольний замір, економіко-математичні розрахунки, зустрічну перевірку документів та інші, які дають змогу забезпечити реальну оцінку ресурсного потенціалу у ринковому середовищі аграрного формування.

Коли з'являється необхідність перевірки наявного ресурсного потенціалу і його "прихованого стану", що реально використовується, а саме: придатності до використання і визначення робочого стану окремих видів основних засобів, нематеріальних активів (програмного забезпечення, електронних носіїв інформації) тощо. Тому, ми вважаємо помилковим при проведенні інвентаризації використання лише органолептичних прийомів.

Отже, на наш погляд, можна використовувати, ще й такі прийоми, як розрахунково - аналітичний та документальний, до структури яких відносять:

- економіко-математичні розрахунки, за допомогою яких можна визначити: розмір природних втрат запасів та збитків від розкрадання; нестачі

та знищення матеріальних цінностей; кількість окремих видів запасів (наприклад, вагу насипних матеріалів); термін корисного використання необоротних активів; величину витрат майбутніх періодів; резерв майбутніх витрат і платежів та інші показники;

- оцінювання, що представляє собою присвоєння об'єктам бухгалтерського обліку певних вартісних величин відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Разом з тим, варто розрізняти перевірку реальності оцінок, прийнятих в бухгалтерському обліку і визначення за допомогою експертної оцінки стану (зносу) необоротних активів чи якості матеріальних цінностей;

- аналіз документів, що полягає в формальній, юридичній, логічній їх перевірці. Так, при інвентаризації здійснюється перевірка правильності оформлення, наявності обов'язкових реквізитів цінних паперів, технічної документації основних засобів, документів, що підтверджують розмір власного капіталу аграрного формування та його ресурсного паспорту, право на використання нематеріальних активів і право власності на фінансові інвестиції;

- зустрічна перевірка документів, що представляє собою отримання від контрагентів необхідних даних про той чи інший об'єкт контролю шляхом їх письмового запиту;

- нормативно-правова перевірка. За допомогою цього прийому відбувається, зокрема, перевірка відповідності визнання та оцінки активів, власного капіталу та зобов'язань згідно до національних (стандартів) бухгалтерського обліку, дотримання вимог нормативно-правових актів щодо умов та порядку збереження цінностей, правил утримання та експлуатації основних засобів, загального порядку проведення інвентаризації та інше [17, с. 65].

Деякі вчені до показників, які перевіряються при проведенні інвентаризації, відносять фактичну наявність та стан тих чи інших активів, що знаходяться у розпорядженні аграрного формування[1; 8;9]. Цей факт підтверджується, статтею 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність в Україні», де передбачено необхідність перевірки і документального підтвердження оцінки майна та зобов'язань [5].

Але, у науковій економічній літературі недостатньо уваги приділено дослідженню об'єктів, що підлягають інвентаризації. Здебільшого обмежений і неповний перелік об'єктів інвентаризації автори подають у самому визначенні даного поняття. При цьому до них відносять різні економічні категорії та їх комбінації, а саме: господарські засоби, майново-матеріальні засоби, засоби і джерела, фактично проведені затрати, майно та зобов'язання, господарські операції та факти, товарно-матеріальні цінності, грошові кошти, розрахунки та інше. Виходячи із проведеного нами об'єктивного аналізу об'єктів інвентаризації, наведених у працях вчених, можемо зробити відповідні висновки:

1. У працях відомих науковців до об'єктів інвентаризації відносять лише господарські засоби [3;18]. Таким чином, поза інвентаризацією залишаються власний капітал і зобов'язання та де які види ресурсів перевірка яких є невід'ємною складовою інвентаризаційного процесу.

2. Окремі автори значно обмежують перелік об'єктів інвентаризації [6; 10; 15]. На їх погляд, об'єктом інвентаризації виступає майно формувань. У цьому разі поза інвентаризацією залишаються, крім власного капіталу і зобов'язань, (як і в попередньому випадку) ще й активи підприємства, що не підпадають під визначення „майно”, оскільки не мають матеріально-уречевленої форми: фінансові інвестиції, дебіторська заборгованість, витрати майбутніх періодів.

3. Корінько М. Д та Райзберг Б. А. [9;16] вважають, що до об'єктів, які підлягають інвентаризації, включаються господарські засоби та їх джерела, що фактично відповідають активу і пасиву балансу. На нашу думку, таке визначення об'єктів інвентаризації є досить повним та достовірним.

В цілому об'єкти інвентаризації мають іншу природу та трактуються ширше, ніж об'єкти обліку. Погоджуючись із думкою Нападовської Л.В. до об'єктів інвентаризації віднесемо ще й діяльність конкретних людей [13, с. 52]. 3

огляду на це ще одним об'єктом інвентаризації як методу контролю є діяльність матеріально відповідальних осіб.

Поряд з цим існують об'єкти інвентаризації як елементу методу бухгалтерського обліку і економічного контролю одночасно. До них відноситься майно, грошові кошти і фінансові зобов'язання підприємства, інвентаризація яких передбачена пунктом 7 Інструкції № 69, а саме: основні фонди, нематеріальні активи, товарно-матеріальні цінності, цінні папери і фінансові вкладення, суми грошей у касах, на розрахунковому, валютному та інших рахунках в установах банків, гроші у дорозі, дебіторську і кредиторську заборгованість, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, резерви наступних витрат і платежів тощо [7].

Отже, об'єктами інвентаризації є всі ресурси, які відображені на рахунках балансового та позабалансового обліку. Цілком зрозуміло, що діяльність аграрних формувань має свої особливості, які впливають на склад об'єктів обліку, а отже і на склад об'єктів інвентаризації. Враховуючи це, в таблиці 2 відображено деталізований перелік окремих об'єктів інвентаризації, що характерні для аграрних формувань.

Проведення інвентаризації в аграрних формуваннях дає змогу визначити наступні об'єкти її процесу: наявність та стан ресурсів формування, їх реальна вартість та оцінка; умови та порядок зберігання цінностей; дотримання правил утримання та експлуатації основних засобів.

Швидкість з якою змінюються технології на сучасному етапі досить висока, це стосується насамперед виробництва та управління ним. Щоб враховувати зміни ринкової ситуації і виробничих відносин, поліпшувати використання ресурсів аграрними формуваннями, здійснювати системну їх реструктуризацію необхідно провести ресурсну паспортизацію [21]. На думку автора, ресурсна паспортизація аграрних формувань є засобом перебудови діяльності підприємства, при якому з'ясовуються перспективи розвитку, визначаються і усуваються непотрібні, неефективні види діяльності з урахуванням наявного ресурсного потенціалу. Ресурсна паспортизація дає

змогу визначити спеціалізацію формування; якість та значення виробничих потужностей в технологічних ланцюгах та потребу в них; у де - яких випадках дається техніко - економічна характеристика найважливіших елементів основних засобів, зокрема зазначається термін їх введення, потужність, проведення капітального ремонту, модернізацію та ін.

2. Перелік та деталізація об'єктів інвентаризації аграрних формувань

№	Назва об'єкта інвентаризації	Деталізація об'єктів інвентаризації
Активи		
1.	Основні засоби:	
	земельні ділянки	рілля, пасовища, сіножаті, ліси, водойми, землі запасу
	капітальні витрати на поліпшення земель	витрати на меліоративні, осушувальні, іригаційні та інші роботи
	будівлі	зернохосвища, тваринницькі приміщення, склади пального, ремонтні майстерні, тракторні гаражі, автогаражі, навіси для зберігання комбайнів та іншої техніки, кормоцехи, кормокухні
	Споруди та передавальні пристрої	лінії електропередач, силосні і сінажні споруди, стаціонарні цистерни і баки, водонапірні башти, водопроводи, канали, канави, ставки, дороги, мости
	Сільськогосподарські машини і пристрої	трактори, комбайни, сівалки, культиватори, сінокосарки, плуги та інші машини
	тварини	за породами тварин
	Багаторічні насадження	багаторічні насадження, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю
2.	Нематеріальні активи	права на користування природними ресурсами, земельною ділянкою, права на сорт рослин, породи тварин
3.	Довгострокові біологічні активи	робоча та продуктивна худоба, багаторічні насадження та інші довгострокові біологічні активи
4.	Матеріали сільськогосподарського призначення	корми, насіння, мінеральні та органічні добрива, гербіциди, пестициди та інші засоби захисту рослин
Власний капітал та зобов'язання		
5.	Статутний капітал	статутний капітал аграрних формувань
6.	Пайовий капітал	пайовий капітал сільськогосподарських кооперативів

Джерело: сформовано автором.

Ресурсна паспортизація є підставою для ідентифікації виробничих, фінансових, інформаційних, трудових, грошових, інноваційних та інших видів ресурсів не тільки одного аграрного формування, але й значних територіальних одиниць - районів, зон, областей і країни в цілому. Перед початком процесу паспортизації необхідно визначити завдання щодо її проведення, а саме: необхідність зміни технологій; необхідність пошуку партнерів, інвесторів і нових ринків збуту виробленої продукції; вирішення інших проблем, які не

можуть бути вирішені в короткий термін. Відповідно, інвентаризація ресурсного потенціалу є підставою для оцінки та складання ресурсних паспортів аграрних формувань.

Процес паспортизації має певну вартість, оскільки в ньому мають приймати участь кваліфіковані фахівці аграрних формувань - головні спеціалісти; або запрошені зі сторони спеціалісти, консультанти ризик - менеджери, яким необхідно платити заробітну плату і сплачувати відповідні податки. Керівником процесу паспортизації в аграрному формуванні має бути його керівник; на рівні району, зони, області - обраний керівник будь - якого аграрного формування. Він формує групу спеціалістів, які здійснюють інвентаризацію ресурсів та складають безпосередньо ресурсний паспорт відповідної територіальної одиниці. Основою ресурсного обліку суб'єктів господарювання є ресурсний паспорт, який необхідний для підготовки, в тому числі, і управлінських рішень.

На думку Мочерного С.В. паспорт - це документ, який посвідчує власника; реєстраційний і технологічний документ, що містить основні відомості про підприємство, споруди, обладнання, предмети господарського вжитку [2, с. 704].

На нашу думку, паспорта, якими в своїй діяльності можуть користуватися аграрні формування представимо в таблиці 3.

3. Види паспортів та їх економічний зміст

№	Ознака	Характеристика	Вид
1.	Реєстрація	посвідчує власника, містить основні відомості про формування (підприємство)	реєстраційні
2.	Управління виробництвом	містить опис продукції, основні технічні характеристики продукції; основні технічні характеристики обладнання, а також відомості про капітальний ремонт і модернізацію, терміну використання	технологічні
3.	Господарюючий суб'єкт	відображає виробничі можливості і містить дані про наявність і використання виробничих потужностей	підприємства, формування, об'єднання
4.	Ресурси та їх використання	описує і засвідчує виробничі можливості та техніко - економічну характеристику наявних та фактично використаних виробничих, фінансових, інформаційних, трудових, грошових, інноваційних та інших видів ресурсів	ресурсний
5.	Валютний контроль	оформлюється імпортером і містить опис імпортової угоди.; використовується митними органами при митному оформленні документів	імпортової угоди

6.	Продаж іноземному покупцю	обґрунтовує можливість продажу продукції іноземному покупцю на умовах ліцензійної угоди	ліцензійний
7.	Забруднення навколишнього середовища	містить характеристику основних джерел забруднення навколишнього середовища	екологічний
8.	Пропозиція патентування	містить обґрунтування пропозиції про патентування винаходів за кордоном	патентний

Джерело: [1, с. 439].

На думку автора, ресурсний паспортагрного формування – це комплексний технологічний документ, який описує і засвідчує виробничі можливості та техніко-економічну характеристику наявних та фактично використаних виробничих, фінансових, інформаційних, трудових, грошових, інноваційних та інших видів ресурсів, що впливають на обсяги виробництва та якість продукції, спеціалізацію та технічний стан і інші показники діяльності формування.

Наявність у аграрного формування ресурсного паспорту, на нашу думку, можна обґрунтувати його складовими і представити їх у вигляді таблиці 4.

4. Пропоновані складові ресурсного паспорту аграрного формування

№	Складові	Мета	Результативність
1.	Фінансова	збільшення прибутку	прибуток
2.	Споживча	дотримання термінів реалізації	кількість разів
		дотримання якості	відходи
3.	Ресурсна	збільшення продуктивності	врожайність, продуктивність тварин
		зменшення витрат	на виробництво основної продукції
4.	Соціальна	зацікавленість та задоволення працівників	зростання оплати праці, зменшення плинності кадрів
		професійність	продуктивність праці

Джерело: Розроблено автором.

Ресурсний паспорт затверджується керівником аграрного формування, який несе відповідальність за його оформлення та достовірність даних на протязі 5 років. Процес ресурсної паспортизації безперервний. Він проводиться періодично за будь-яких змін технології, під час реконструкції, реструктуризації, диверсифікації формування та його діяльності. Ресурсний паспорт не повинен заміняти чи відміняти діючі форми та види звітності.

Висновки. При складанні ресурсного паспорту використовують основні виробничі та економічні показники діяльності аграрних формувань, а також результати інвентаризації ресурсів, дані статистичних звітів та інші

нормативно - технічні документи. На нашу думку, структура і зміст ресурсного паспорту повинен мати наступні розділи: загальні положення - включають: титульну сторінку, загальні відомості про аграрне формування його реквізити; коротка природно - кліматична та економічна характеристика району в якому знаходиться аграрне формування, загальні відомості про виробництво продукції; галузева політика направлена на забезпечення приросту обсягів валової продукції в розрізі аграрного формування;матеріально-технічні ресурси та послуги, де вказуються термін введення в експлуатацію та термін використання, розміри, потужність та інші технічні дані (по видам);капітальні ремонти, їх необхідність; джерела поповнення ресурсів та їх характеристика і використання;інфраструктура аграрного формування;внутрішній моніторинг забезпечення та використання ресурсу(по видам ресурсів);очікувані результати, ефективність застосування сукупних ресурсів аграрного формування.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручн. для вузів. / Ф.Ф. Бутинець. - 2-е вид., допов. і перер. - Житомир: Рута, 2000. - 640 с.
2. Бухгалтерський облік у сільському господарстві: Навчальний посібник для вузів / За ред. Ф.Ф. Бутиця, М.М. Кацупатрого. - Житомир: Рута, 2003. - 512 с.
3. Галкин А.Ф. и др. Теория бухгалтерского учёта. Учеб. пособие для сельскохозяйственных вузов. - 2-е издание, доп. и перераб. - М.: Статистика, 1976. - 336 с.
4. Грабова Н.Н., Добровский В.Н. Бухгалтерский учёт в производственных и торговых предприятиях 2000: Учебное пособие для вузов / Под ред. М.В. Кужельного. - К.: А.С.К., 2000. - 624 с.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0202-99>
6. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. - 4-е вид., випр. та доп. - К.: Т-во „Знання”, КОО ; Л.: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ. - 566 с.
7. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків N 69 від 11.08.94 (із

- змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0202-9>
8. Калюга Є. В. Зміст, порядок проведення і вдосконалення методичних прийомів інвентаризації. / Є. В. Калюга // Вісник податкової служби України. - 2001. - №5 с. . 24-30.
 9. Корінько М. Д. Інвентаризація на підприємстві: основні організаційні моменти / М.Д. Корінько // Податки та бухгалтерський облік. - 2009. - № 101. - с. 3-8.
 10. Кирьянова З.В. Теория бухгалтерского учёта: Учебник для студентов вузов. - М.: Финансы и статистика, 1995. – 190с.
 11. Кузьминський А.М., Кузьминський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для вузів. -К.: Все про бухгалтерський облік, 1999. - 288 с.
 12. Ловінська Л.Г., Жилкіна Л.В., Голенко О. М. Бухгалтерський облік: навчально - методичний посібник. - К.: КНЕУ, 2002. - 370 с .
 - 13.Нападовська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці: Монографія. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. - 224с
 14. Негомедзянова Е.А. Формирование модели оценки экономической эффективности генерирующей компании [Електронний ресурс] / Е.А. Негомедзянова.- Режим доступу: <http://www.jurnal.org/articles/2007/ekon43.html> -Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов.
 - 15.Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії і практики: Навчальний посібник. - К.: Знання, 2000. - 245 с.
 16. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева.- Москва, Инфа-М, 2010. - 510 с.
 17. Рудницький В. С. Методологія і організація аудиту / В. С. Рудницький. - Тернопіль: Економічна думка, 1998. - 192 с.
 18. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 1999. -500 с

Терещенко Світлана Іванівна

В статті проаналізовано процес інвентаризації майна аграрних формувань. Інвентаризація ресурсного потенціалу є підставою для оцінки і складання ресурсних паспортів. Тобто, виявляє допущені недостачі або розкрадання, підтверджує або спростовує дані облікової системи про фактичну наявність ресурсів. Як результат його проведення запропоновано складання ресурсних паспортів для того, щоб враховувати зміни в ринковій ситуації і виробничих відносинах, поліпшувати використання ресурсів аграрними формуваннями та здійснення системної їх реструктуризації. Ресурсна паспортизація є підставою для ідентифікації виробничих, фінансових, інформаційних, трудових, грошових, інноваційних та інших видів ресурсів не тільки одного аграрного формування, але й значних

територіальних одиниць - районів, зон, областей і країни в цілому. Перед початком процесу паспортизації необхідно визначити завдання щодо її проведення, а саме: необхідність зміни технологій; необхідність пошуку партнерів, інвесторів і нових ринків збуту виробленої продукції; вирішення інших проблем, які не можуть бути вирішені в короткий термін. Відповідно, інвентаризація ресурсного потенціалу є підставою для оцінки та складання ресурсних паспортів аграрних формувань.

Ключові слова: ресурси, ресурсний потенціал, управління ресурсами, земельні ресурси, трудові ресурси, ефективність використання ресурсів, аграрний сектор, аграрна політика, ресурсний паспорт, інвентаризація

Терещенко Светлана Ивановна

В статье проанализирован процесс инвентаризации имущества аграрных формирований. Инвентаризация ресурсного потенциала является основанием для оценки и составления, ресурсных паспортов. То есть, выявляет допущенные недостатки или хищения, подтверждает или опровергает данные учетной системы о фактическом наличии ресурсов. Как результат его проведения предложено составление ресурсных паспортов для того, чтобы учитывать изменения в рыночной ситуации и производственных отношениях, улучшать использование ресурсов аграрными формированиями и осуществление системной их реструктуризации. Ресурсная паспортизация является основанием для идентификации производственных, финансовых, информационных, трудовых, денежных, инновационных и других видов ресурсов не только одного аграрного формирования, но и значительных территориальных единиц - районов, зон, областей и страны в целом. Перед началом процесса паспортизации необходимо определить задачи по ее проведению, а именно: необходимость изменения технологий; необходимость поиска партнеров, инвесторов и новых рынков сбыта продукции; решение других проблем, которые не могут быть решены в короткий срок. Соответственно, инвентаризация ресурсного потенциала является основанием для оценки и составления ресурсных паспортов аграрных формирований.

Ключевые слова: ресурсы, ресурсный потенциал, управление ресурсами, земельные ресурсы, трудовые ресурсы, эффективность использования ресурсов, аграрный сектор, аграрная политика, ресурсный паспорт, инвентаризация

Tereshchenko Svetlana

The paper analyzes the process of inventory property agrarian formations. Inventory of resource potential is the basis for evaluating and compiling resource passport. That reveals the lack or committed theft, confirms or denies data accounting system on the actual availability of resources. As a result of its proposed assembly resource passports in order to take into account changes in the market situation and the relations of production, improve resource utilization by

agricultural development and implementation of system restructuring. Resource certification is the basis for the identification of industrial, financial, information, labor, money, innovation and other resources not just one agricultural formation, but also large units - districts, zones, regions and the country as a whole. Before the certification process must identify the challenges to its implementation, namely: the need for technological change; need to find partners, investors and new markets for products; solve other problems that can not be solved in the short term. Accordingly, inventory resource potential is the basis for evaluation and resource passports agrarian formations.

Keywords: resources, resource potential, resource management, land resources, human resources, effective use of resources, agriculture, agricultural policy, resource passport inventory